

Κ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΦΙΛΩΝ Κ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΙΛΩΝ Κ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ
ΕΚΔΟΤΗΣ: ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΙΠΟΡΔΕΖΗΣ
ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

Αρ. Φύλλου 58 και 7^ο Ηλεκτρονικό
Φρουρίου 9 • 69100 ΚΟΜΟΤΗΝΗ
Τηλ.: 2531021206 • Fax: 2531021416
e-mail: info@karatheodori.gr

Θέματα που πραγματεύεται η εφημερίδα:

Δραστηριότητες συνδέσμου – Επιστημονικά και άλλα ενδιαφέροντα γύρω από τα Μαθηματικά – Αφιέρωμα σε μεγάλους μαθηματικούς από την ιστορία των Μαθηματικών
Βιβλιοπαρουσιάσεις λογοτεχνικών ή επιστημονικών βιβλίων γύρω από τα Μαθηματικά – Γρίφους – Μεγάλες στιγμές των Μαθηματικών – Αποφθέγματα – Ρεπορτάζ
Εκπαιδευτικά Μηνύματα – Ασκήσεις – Χιούμορ – Συνεντεύξεις – Θέματα Μαθηματικών Διαγωνισμών – Ειδήσεις και Ανακοινώσεις για τα Μαθηματικά

Της έκδοσης

Η προοπτική της ευρωπαϊκής ενοποίησης και η διεθνοποίηση της κοινωνίας, που προωθείται με γοργούς ρυθμούς, θέτει τους Ευρωπαίους μπροστά σε ένα πρόβλημα επιλογής πολιτισμικού προσανατολισμού. Ποιος θα είναι ο αυριανός ευρωπαϊκός άνθρωπος, ποια τα αξιακά του πρότυπα, ποιο το κοσμοθεωρητικό του όραμα, είναι τα μείζονα αιτήματα της εποχής μας, που αποτελούν μια ιστορική πρόκληση για τις επιστήμες του ανθρώπου.

Οικονομικοπολιτικές σκοπιμότητες και αντικειμενικοί όροι εννοούν την ισοπέδωση λαών και πολιτισμών στη βάση μιας διεθνούς μαζικής κουλτούρας του κατώτερου κοινού παρονομαστή, που δεν εξυπηρετεί κανένα ευρωπαϊκό λαό. Αντίθετα, συνιστά έναν κίνδυνο γενικής υποβάθμισης, που επιβάλλει στην ευρωπαϊκή διάνοηση να διεκδικήσει τον πρωταγωνιστικό ρόλο του πολιτισμού, στη διαμόρφωση της φυσιογνωμίας της αυριανής ενιαίας Ευρώπης.

Η τέχνη θα πρέπει να τα κάνει όλα, δηλαδή να αφυπνίζει, να καθυστεράει, να προβληματίζει, να ψυχαγωγεί και να διασκεδάζει. Άλλωστε η τέχνη δεν είναι για να δίνει λύσεις, μα για να θέτει ερωτήματα και να τα απευθύνει προς πάσα κατεύθυνση. Μεγάλο μας πρόβλημα είναι το επίπεδο της Παιδείας μας, το οποίο είναι υποδεέστερο από αυτό που θα μας άξιζε. Ο σύνδεσμός μας θα προσπαθήσει στην περίοδο 2015 – 2016 να γεμίσει τις ημέρες των συμπολιτών με έντονη πολιτιστική δράση, τονώνοντας την πολιτισμική φυσιογνωμία της κοινωνίας μας.

Ανέστης Βακιάνης

Διευθυντής συνδέσμου φίλων Καραθεοδωρή

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ & ΑΛΛΑ

ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

Σας ενημερώνουμε ότι κατά τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω επισκέψεις σχολείων στο μουσείο Καραθεοδωρή. Οι επισκέπτες μαθητές ήσαν περίπου 1.597 και οι περισσότεροι διανυκτέρευσαν στην πόλη μας. Έτσι είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν και άλλα αξιοθέατα της περιοχής μας. Σημειωτέον και εντυπωσιακό επίσης το γεγονός ότι υπήρξαν και σχολεία που πραγματοποιούσαν την 5-ήμερη εκδρομή τους στην Θράκη.

συνέχεια στην 3^η σελίδα

ΡΗΤΟ

Αδύνατον τον μηδέν πράττοντα
πράττειν εϋ.

Αριστοτέλης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

Από τα πρακτικά της Ακαδημίας Αθηνών και μέσω ανακοινώσεων σε δημόσιες συνεδρίες της Ακαδημίας, έρευνες της φίλατης και εξαιρετού καθηγήτριας του ΕΠΜ και περιόπτου συγγραφέως κ. Χριστίνας Φίλη, ανακαλύπτουμε ανέκδοτες επιστολές του διακεκριμένου Έλληνα μαθηματικού του 20^{ου} αιώνα κ. Κυπάρισσου Στέφανου με τον Γερμανό καθηγητή Felix Klein, του λεγόμενου Δία των μαθηματικών και ο οποίος έχει συνδέσει το όνομά του με τον δικό μας Κ. Καραθεοδωρή αφού ως γνωστό ο Καραθεοδωρή τον διαδέχτηκε στην έδρα του στο Gottingen.

Επίσης σε άλλη δημόσια συνεδρία της Ακαδημίας Αθηνών δύο χρόνια αργότερα η κ. Φίλη φέρει στο φως της δημοσιότητας μία άλλη πολύ ενδιαφέρουσα αλληλογραφία του Στέφανου Κυπάρισσου με έναν μέντορά του, τον Άγγλο Thomas Hirst, ο οποίος ήταν διευθυντής σπουδών στο Ναυτικό Κολλέγιο του Γκρίνουιτς, αλλά και εκλεγμένο μέλος της Βασιλικής Εταιρείας (Royal Society), που επισκέφτηκε την Ελλάδα και γνώρισε τον Στέφανο Κυπάρισσο.

Όπως λέγει ο Ακαδημαϊκός κ. Αντώνης Κουνάδης που έκανε τις ανακοινώσεις και των δύο αλληλογραφιών που έφερε στο φως της δημοσιότητας η κ. Φίλη, ο Κυπάρισσος Στέφανος υπήρξε ο μεγαλύτερος Έλληνας Μαθηματικός των προ των Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή χρόνων.

Παραθέτουμε από τα πρακτικά τον πρόλογο και την εισαγωγή για την πλέον ολοκληρωμένη κατατόπιση των αναγνωστών μας επί του θέματος.

Κύριε Πρόεδρε, Κυρίες και Κύριοι

Από το βήμα αυτό πριν από δύο χρόνια είχα την χαρά να σας παρουσιάσω μια ενδιαφέρουσα ανακοίνωση της καθηγήτριας του ΕΜΠ κυρίας Χριστίνας Φίλη που αφορούσε οκτώ ανέκδοτες επιστολές του Κυπάρισσου Στέφανου προς τον διάσημο Γερμανό μαθηματικό Felix Klein. Η κυρία Φίλη με την σημερινή ανακοίνωσή της φέρει στο φως νέες πτυχές από την ζωή του Στέφανου, του μεγαλύτερου Έλληνα μαθηματικού των προ των Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή χρόνων. Στην ανακοίνωσή της αυτή η κυρία Φίλη αναφέρει:

Ι. Εισαγωγή

Μετά από έρευνα εδώ και δεκαεπτά χρόνια του έργου του Κυπάρισσου Στέφανου (1857 – 1917), δεν είχαμε εντελώς πεισθεί πως η βαθύτερη ενασχόλησή του με τα Μαθηματικά αρχίζει το 1878, χρονιά κατά την οποία φοιτά στη Σορβόνη.

Ήδη από τις πρώτες του ανακοινώσεις στην Γαλλική Μαθηματική Εταιρεία διαφαίνεται μια εκπληκτική ωριμότητα, καθώς επίσης και μια ξεχωριστή εξοικείωση με τα σύγχρονα μαθηματικά θέματα, στα οποία φαίνεται ότι έχει εντυπωφήσει ο Στέφανος από τα φοιτητικά του χρόνια, όπου και διακρίθηκε.

Οι υποψίες μας δικαιώθηκαν όταν μπορέσαμε και εντοπίσαμε το ημερολόγιο του Άγγλου μαθηματικού Thomas Archer Hirst (1830 – 1892), καθώς και μερικές επιστολές του Στέφανου προς αυτόν.

Στο ημερολόγιο του Hirst, το οποίο αποτελείται από 3.000 σελίδες περίπου (οι οποίες κυρίως αναφέρονται στην Βικτωριανή επιστημονική κοινότητα), αποκαλύπτονται άγνωστες πτυχές σχετικές με την σταδιοδρομία του Έλληνα μαθηματικού, ενώ από τις επιστολές του Στέφανου διαφαίνεται ο προστατευτικός ρόλος του Άγγλου μέντορά του.

Ο σύνδεσμος φίλων Καραθεοδωρή μετά από αυτές τις διαπιστώσεις και δεδομένου ότι ο Καραθεοδωρή αποτελεί τον επόμενο κρίκο της αλυσίδας των μεγάλων Ελλήνων μαθηματικών, κρίνουμε σκόπιμο να έχουμε Αφιέρωμα στην εφημερίδα μας την ζωή και το έργο του Κυπάρισσου Στέφανου.

συνέχεια στην 4^η σελίδα

ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

1857 - 1917

Ο Κυπάρισσος Στέφανος γεννήθηκε στις 11 Μαΐου 1857 στο νησί Κέα των Κυκλάδων. Ο πατέρας του ήταν δάσκαλος και έδωσε στο γιο του το όνομα «Κυπάρισσος» σαν να προαισθανόταν ότι ο νεαρός βλαστός του έμελλε να γίνει υψηλότερη αειθαλής επιστημονική κυπάρισσος και μάλιστα της επιστήμης των επιστημών, δηλαδή της επιστήμης των αριθμών.

Φοίτησε και τελείωσε τις γυμνασιακές του σπουδές στο Γυμνάσιο της Σύρου με την άμεση παρακολούθηση του πατέρα του.

Έτσι, έλαβε άρτια μόρφωση στα ελληνικά και λατινικά γράμματα και ριζώθηκε σ' αυτόν έντονο το θρησκευτικό αίσθημα.

Μετά το τέλος των γυμνασιακών του σπουδών γράφτηκε στο Μαθηματικό Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και το 1878 αναγορεύτηκε διδάκτωρ της Φιλοσοφίας των Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στη συνέχεια για να τελειοποιήσει τις μαθηματικές του σπουδές, μετέβη στη Γαλλία, όπου γράφτηκε στο Πανεπιστήμιο των Παρισίων και έγινε μαθητής των τότε μεγάλων Γάλλων μαθηματικών Darboux, Jordan, Hermite. Το 1884 έγινε docteur es sciences mathématiques de l' Université de Paris.

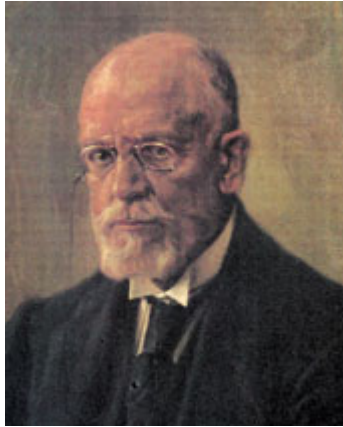
Μετά την αναγόρευσή του ως διδάκτορας του Πανεπιστημίου των Παρισίων επέστρεψε στην Ελλάδα και στις 21 Νοεμβρίου 1894 εξελέγη επίτιμος καθηγητής της Ανώτερης Άλγεβρας και της Αναλυτικής Γεωμετρίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Στις 8 Οκτωβρίου 1885 έγινε έκτακτος καθηγητής των παραπάνω μαθημάτων και το 1890 έγινε τακτικός καθηγητής του Πανεπιστημίου. Το επόμενο έτος έγινε και καθηγητής των Μαθηματικών στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, διετέλεσε επίσης και καθηγητής των Στρατιωτικών Σχολών Ευελπίδων και Δοκίμων.

Την παραμονή του θανάτου του εξέφρασε την επιθυμία του να συντάξει διαθήκη, με την οποία ήθελε να αφήσει το πατρικό του σπίτι στη Σύρο στην πόλη της Σύρου, για να στεγάζονται σ' αυτό τα γραφεία διαφόρων φιλανθρωπικών και επιστημονικών σωματείων της πόλης. Επιθυμούσε μάλιστα να πλουτίσει τη στέγαση των παραπάνω σωματείων και με βιβλιοθήκη συμπληρώνοντας όλες τις σειρές των κυκλοφορούντων τότε περιοδικών, τα οποία συσκέυασε σε κιβώτια με σκοπό να σταλούν μετά το θάνατό του στη Σύρο. Τη βιβλιοθήκη του ήθελε να κληροδοτήσει στο Πανεπιστήμιο και την υπόλοιπη περιουσία του στη Βιοτεχνική Εταιρεία. Ανέθεσε δε στον κ. Κ. Ν. Λαμπίρη, αφού συνεννοηθεί με το συμβολαιογράφο κ. Ιωάννη Οικονομόπουλο να προσέλθουν την επομένη στο σπίτι του στο Μαρούσι για τη σύνταξη της διαθήκης. Δυστυχώς όμως αυτό δεν επιτεύχθηκε γιατί το βράδυ της 26^{ης} προς 27^η Δεκεμβρίου 1917 η μεγάλη του ψυχή πέταξε προς τον Ουρανό. Ο πρόωρος θάνατός του λύπησε πολύ τον επιστημονικό κόσμο των Αθηνών και της Ελλάδας γενικότερα, διότι έσβησε αιφνιδίως το ακτινοβόλο επιστημονικό αστέρι και ο μεγάλης κοινωνικής δραστηριότητας άνδρας.

Την κηδεία παρακολούθησε μεγάλο πλήθος διανοουμένων, τον επικήδειο εκφώνησε, εκ μέρους του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο τότε κοσμήτορας της Φυσικομαθηματικής Σχολής κ. Δημήτριος Χόνδρος. Τα επόμενα χρόνια γίνονταν προσφωνήσεις και καταθέσεις στεφάνων εκ μέρους του Πανεπιστημίου, της Ελληνικής Βιοτεχνικής Εταιρείας, του Ελληνικού Πολυτεχνικού Συλλόγου, της Δημόσιας Εμπορικής Σχολής και πολλών θαυμαστών και φίλων του.

Στις 13 Φεβρουαρίου 1918 τελέστηκε στον Παρνασσό το επιστημονικό μνημόσυνό του, εκδόθηκε «ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΟ ΤΕΥΧΟΣ», το οποίο περιελάμβανε όλες τις προσφωνήσεις των αντιπροσώπων των διαφόρων Ιδρυμάτων προς τη σορό του την ημέρα της κηδείας του, στις 28 Δεκεμβρίου 1917, καθώς και τους εκφωνηθέντες λόγους κατά το επιστημονικό μνημόσυνο, στο οποίο μίλησαν ο κ. Κ. Δ. Ζέγγελης, πρόεδρος του Φυσιογνωστικού Τμήματος του «Παρνασσού», τακτικός καθηγητής του Εθν. Πανεπιστημίου, ο κ. Γ. Ρεμούνδος, καθηγητής του Εθν. Πανεπιστημίου επίσης, ο κ. Αλέξανδρος Παπαμάρκος, μέλος του Δ. Σ. της Ελληνικής Βιοτεχνικής Εταιρείας, ο κ. Κ. Μαλτέζος, τακτικός καθηγητής του Εθν. Μετσόβιου Πολυτεχνείου και ο κ. Φ. Νέγρης, πρόεδρος του Ελληνικού Πολυτεχνικού Συλλόγου.

Δέκα χρόνια αργότερα με πρωτοβουλία της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας και με συμμετοχή στα έξοδα κατά το 1/3 της Βιοτεχνικής Εταιρείας, της οποίας ο αείμνηστος Κ. Στέφανος υπήρξε ιδρυτής και θεμελιωτής, ανεγέρθη μνημείο στον τάφο του. Στην πλάκα του μνημείου αυτού μετά με απόφαση του Δ. Σ. της Ε.Μ.Ε. μετά από τη συνεδρίασή του στις 14 Ιανουαρίου 1928 έγραψαν τα παρακάτω:

ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Καθηγητής του Πανεπιστημίου και Πολυτεχνείου 1857 – 1917

Πρωτοβουλία και επιμέλεια της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας, Δαπάνη της Ελληνικής Βιοτεχνικής Εταιρείας, της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας και των μαθητών και θαυμαστών αυτού. Έν έτει 1928.

Α. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ο Κ. Στέφανος υπήρξε εμβριθής επιστήμονας και θερμότατος φίλος των αριθμών. Για τις επιστημονικές του εργασίες προβλήθηκε η Ελλάδα διεθνώς. Λόγω της μεγάλης σπουδαιότητας των εργασιών του Στεφάνου εκδόθηκε ειδική εργασία από τον διαπρεπή επιστήμονα, του αείμνηστου Γεωργίου Ρεμούνδου, καθηγητή των Μαθηματικών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, στην οποία γινόταν αναφορά στην επιστημονική δημιουργικότητα και δράση του Κ. Στεφάνου της οποίας αυτούσια αποσπάσματα παρατίθενται παρακάτω:

«... τό έτος 1880 έδημοσίευσε τήν πρώτην αυτού επιστημονικήν εργασίαν εις τό γαλλικόν περιοδικόν Bulletin des Sciences Mathématiques, τό εκδιδόμενον υπό του μεγάλου Darboux, υπό τόν τίτλον: Sur la théorie des connexes conjugués, κατά δέ τήν συνεδρίαν τής 23^{ης} Μαΐου 1881 άνεκοίνωσεν εις τήν Ακαδημίαν τών επιστημών τών Παρισίων τήν πρώτην αυτού επιστημονικήν εργασίαν περί τής Γεωμετρίας τών σφαιρών, ήν ήκολούθησαν κατά τό αυτό έτος 1881 τρεις άλλαι σπουδαίαι εργασίαι του Στεφάνου, άνακοινωθεΐσαι εις τήν γαλλικήν Ακαδημίαν τών επιστημών υπό του διασήμου άκαδημαϊκού Jordan υπό τούς έξής τίτλους: 1) Sur une configuration de quinze cercles et sur les congruences linéaires des cercles dans l' espace, 2) Sur une configuration remarquable des cercles dans l' espace, 3) Sur les faisceaux de formes binaires ayant une même Jacobienne, έξ ών αί μέν δύο πρώται άναφέρονται εις τήν Γεωμετρίαν θέσεως, ή δέ τρίτη εις τήν Ανωτάτην Άλγεβραν».

«Κατά τόν Οκτώβριον του 1882 άνεκοίνωσεν εις τήν γαλλικήν Ακαδημίαν νέαν σοβαράν εργασίαν άναφερομένην εις τήν Γεωμετρίαν θέσεως υπό τόν τίτλον: Sur les propriétés métriques et cinématiques d' une sorte de quadrangles conjugués. Κατά δέ τό έπόμενον έτος 1883 πέντε προσέτι νέας διά του καθηγητου Jordan εις τήν αύτήν Ακαδημίαν τών Παρισίων, τιμώσαι μεγάλως τό έλληνικόν όνομα, υπό τούς έξής τίτλους: 1) Sur les relations qui existent entre les convariants et les invariants de caractère pair d' une forme binaire du sixième ordre. 2) Ο αυτός τίτλος. 3) Sur le système complet des combinants de deux formes binaires biquadratiques. 4) Sur un problème de la theorie d' élimination. 5) Sur l' intégration d' une fonction rationnelle homogéne. Πάσαι οι μέχρι τουδε άναφερθεΐσαι εργασίαι του Στεφάνου έδημοσιεύθησαν εις τό περίφημον περιοδικόν τής Ακαδημίας τών επιστημών τών Παρισίων: Comptes redus des séances de l' Académie des sciences de Paris».

«Έν έτει 1884 ό Στέφανος, όστις εΐχεν ήδη δείξει τρανά δείγματα τής μεγάλης του και ώραιάς δημιουργικής δυνάμεως και εΐχεν έλκύσει ζωηράν τήν προσοχήν τών διδασκάλων του Hermite, Jordan, Darboux, ..., υπέβαλεν εις τό Πανεπιστήμιον τών Παρισίων (Faculté de sciences) έξαιρέτον επί διδακτορία διατριβήν υπό τόν τίτλον: **Sur la théorie des formes binaires et sur l' élimination**, ήτις κριθεΐσα μεγάλης επιστημονικής άξίας υπό Επιτροπείας άποτελουμένης έκ τών διασήμων καθηγητών Hermite, O. Bonnet και Darboux, έδωκεν εις τόν υπέροχον έλληνα τόν επίζηλον, σπάνιον και έξαιρέτου άξίας τίτλον του docteur es sciences mathématiques de l' Université de Paris. Έάν εις τās εργασίαις ταύτας του Στεφάνου προσθέσωμεν και μίαν άστρονομικήν δημοσιευθεΐσαν εις τό περιοδικόν Bulletin de la Société mathématique de France, άναφερομένην εις τόν μέσον χρόνον, έχομεν τήν πρώτην επιστημονικήν περίοδον του Κ. Στεφάνου, ήτις, ως φαίνεται έκ τών μέχρι τούδε γραφέντων, ήτο μία ραγδαία και άνωτέρα επιστημονική πρωτότυπος δρᾶσις, μαρτυρούσα ζωηρώς τήν ισχυράν μαθηματικήν διάνοιαν και τήν ώραιάν δημιουργικήν και καλλιτεχνικήν φαντασίαν του τότε νεαρου έλληνος μαθηματικού, όστις, μετά τόσης γοργότητος και άκαμάτου όρμής δημιουργών, προέβαλεν έντόνως τό όνομα τής τότε πενιχρᾶς Ελλάδος εις ό,τι άφεώρα τās Φυσικομαθηματικάς επιστήμας».

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ & ΑΛΛΑ

Συνέχεια από την 1^η σελίδα

**ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΠΟ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΦΡΑΓΙΔΑΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ
ΜΕ ΤΟ ΕΜΒΛΗΜΑ ΦΩΣ ΕΞ ΑΝΑΤΟΛΩΝ**

Μία ακόμη μεγάλη επιτυχία του μουσείου Καραθεοδωρή όπου μέσω του ειδικού συμβούλου επί των αποκτημάτων αυτού επέτυχε την Τετάρτη 18/03/2015 και ώρα 19:15 μ.μ. την απόκτηση από δημοπρασία της σφραγίδας του πανεπιστημίου Σμύρνης με το έμβλημα ΦΩΣ ΕΞ ΑΝΑΤΟΛΩΝ. Το αποτύπωμα είναι σε ισπανικό βουλοκέρι. Στο κέντρο της σφραγίδας απεικονίζεται η κεφαλή του Απόλλωνα, εμπνευσμένη από τετράδραχμο των Κλαζομενών. Φαίνεται πιθανό πως η παραγγελία έγινε από τον οργανωτή του πανεπιστημίου, Κωνσταντίνο Καραθεοδωρή. Στον οίκο Stern είχε χαραχθεί άλλωστε το ex-libris του πατέρα του, το οποίο χρησιμοποιούσε και ο ίδιος (με την προσθήκη του ονόματός του).

**Διάλεξη ιατρού αιματολόγου Γ. Ξανθοπουλίδη
ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ**

Πάμπλο Πικάσο
Επιστήμη και
ευσπλαχνία
1897
Λάδι σε
μουσαμά
Μουσείο
Πικάσο,
Βαρκελώνη

Ο σύλλογος αιμοδοτών που με τις πρωτοβουλίες του δίνει ζωή στους συνανθρώπους μας, ο Ιατρικός σύλλογος που προσφέρει με τις υπηρεσίες των μελών του την υγεία και ο σύνδεσμος φίλων Καραθεοδωρή που ασχολείται με τον πολιτισμό για να προσφέρει το ΕΥ ΖΕΙΝ στα μέλη της κοινωνίας μας, συνεργάστηκαν για να παρουσιάσουν την όμορφη και πολύ ενδιαφέρουσα διάλεξη ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ. Ο ομιλητής Γιώργος Ξανθοπουλίδης ήταν ο καλύτερος συνδυαστικός κρίκος των τριών αυτών συλλόγων. Έχει άμεση σχέση με το σωματείο εθελοντών αιμοδοτών αφού διευθύνει την αιματολογική μονάδα του Γ.Ν. Ξάνθης. Με τον Ιατρικό σύλλογο αφού είναι Ιατρός και με τον σύνδεσμο φίλων Καραθεοδωρή μέσω της ίδιας διάλεξης που μας πρόσφερε.

συνέχεια στην 4^η σελίδα

Α Φ Ι Ε Ρ Ω Μ Α

Συνέχεια από την 2^η σελίδα

«... Καί ἡ ἐν Ἀθήναις κατόπιν ἐπιστημονικῆ δρᾶσις τοῦ Κ. Στεφάνου συνεχίζεται πάντοτε σοβαρά ἐπὶ θεμάτων ἀναφερομένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν Γεωμετρίαν θέσεως καὶ τὴν Ἀνωτάτην Ἄλγεβραν. Ἐκ τῶν κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην περίοδον ἐργασιῶν τοῦ Κ. Στεφάνου μᾶλλον ἀξιοσημεῖωτοι εἶναι αἱ ἐξῆς: Sur une extension du calcul des substitutions, μεγάλη σπουδαία πραγματεία, δημοσιευθεῖσα ἐν ἔτει 1900 εἰς τὸ ἐγκριτὸν περιοδικὸν τοῦ Jordan: Journal de mathématiques pures et appliquées. 1) Sur une extension de la théorie des invariants des formes algébriques, δημοσιευθεῖσα εἰς τὰ πρακτικὰ τοῦ ἐν ἔτει 1908 ἐν Ρώμῃ συνελθόντος Διεθνoῦς Μαθηματικοῦ Συνεδρίου. 2) Sur les forces donnant lieu á des trajectoires coniques, σπουδαία ἐπίσης ἐργασία ἀναφερομένη εἰς τὴν Μηχανικὴν καὶ δημοσιευθεῖσα εἰς τὸ γερμανικὸν περιοδικὸν Journal de Grelle (Journal für die reine und Angewandte Mathematik), ἀνακοινωθεῖσα προηγουμένως διὰ τοῦ Darboux εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων· περίληψις τῆς πραγματείας ταύτης ἐδημοσιεύθει ἐπίσης εἰς τὰ Comptes rendus τῆς Ἀκαδημίας ταύτης».

Στα ελληνικά δημοσίευσε τις παρακάτω εργασίες του.

1) Περί τῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς σημασίας τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν (πρυτανικός λόγος) 1910. 2) Σύστημα Ὀλοκληρωτικοῦ Λογισμοῦ (λιθόγραφο). 3) Ἐπίπεδος Ἀναλυτικὴ Γεωμετρία (λιθόγραφο). Ἐπίσης δημοσίευσε στον τύπο πολλά αξιόλογα ἄρθρα καὶ διάφορες μελέτες, τα οποία δημοσιεύθηκαν στα ἴδια τεύχη. Με ευκαιρία τῆς παγκόσμιας ἐκθεσης τῶν Παρισίων τοῦ 1900 δημοσίευσε στα γαλλικά μια ἐργασία του με τὸν τίτλο: «La Grèce Industrielle et Commerciale en 1900», τῆς ὁποίας τα ἐξοδα ἐκτύπωσης ἀνέλαβε ἡ Ἑλληνικὴ Βιοτεχνικὴ Ἐταιρεία. Ὁ Στέφανος ἀφησε καὶ πολλές πρωτότυπες ἀνεκδότες ἐργασίες, οἱ ὁποῖες δυστυχῶς, δὲν εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, διότι παρά τὴν ρητὴ προφορικὴ του ἐντολή, ὅπως νὰ δωρίσει τὴ βιβλιοθήκη του στο Πανεπιστήμιο, οἱ κληρονόμοι, ἀρκετοὺς ἀπὸ τοὺς ὁποίους δὲν γνῶριζε, τὶς μετέφεραν μαζί με πολλά χειρόγραφα του στα ὑπόγεια τῶν παλαιοπωλείων «ἀντὶ πινακίου φακῆς».

Ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῆς ἐπιστημονικῆς του δράσης, γράφει ὁ Γ. Ρεμούνδος: «Ἐάν θέλωμεν νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸ εἶδος τῆς ἐπιστημονικῆς δράσεως τοῦ Κυπαρίσσου Στεφάνου, δυνάμεθα νὰ πράξωμεν τοῦτο λέγοντες ὅτι ὁ Στέφανος ἦτο **καλλιτέχνης μορφολόγος μαθηματικός**, ἄλγεβριστὴς καὶ γεωμέτρης, αἱ δὲ ἐπιστημονικαὶ αὐτοῦ ἐργασίαι εἶναι πᾶσαι φύσεως μορφολογικῆς· εἰς τὰς ἐρεῦνας αὐτοῦ ἐζήτει τὴν ἀλήθειαν πάντοτε ὑπὸ ὠραίαν μορφήν καὶ ἡ ροπή του αὕτη πρὸς τὸ ὠραῖον, τὸ συμμετρικὸν καὶ ἄρμονικόν ἐχρησίμευεν αὐτῷ ὡς ὁδηγὸς εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἡ δὲ καλλιτεχνικὴ αὕτη ροπή, ἣτις ἀναμφισβήτως εἶναι μέγιστον προσόν διὰ μίαν ὠραίαν ἐπιστήμην συμβόλων, ὅποια ἡ Μαθηματικὴ, ἐνέπνεε τὸν Στέφανον εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε νὰ λέγη περὶ ἐνός τύπου ὅτι: **ἀφοῦ εἶναι τόσο ὠραῖος καὶ τόσο κομψὸς δὲν δύναται παρά νὰ εἶναι καὶ ἀληθής**. Διὰ τοῦτο ἡ ὠραιότης καὶ ἡ ἄρμονία τῶν τύπων καὶ τῶν μεθόδων τοῦ Στεφάνου, σπανίως συναντᾶται παρ' ἄλλοις μαθηματικοῖς».

Ὁ Στέφανος γιὰ τὶς παραπάνω ἐργασίες του κατέστη διεθνῶς γνωστός, διότι πολλές ἀπὸ αὐτὲς ἀπέτελεσαν τὴ βάση, πάνω στὴν ὁποία στηρίχθηκαν σύγχρονοὶ του καὶ μεταγενέστεροι μαθηματικοί, γιὰ νὰ δημιουργήσουν νέες πρωτότυπες ἐπιστημονικὲς ἐργασίες καὶ νὰ λαμπρύνουν πολὺ περισσότερο τὸ καλλιτεχνικὸ οἰκοδόμημα τῆς Μαθηματικῆς ἐπιστήμης. Μαθηματικοὶ διεθνoῦς κύρους κάνουν τιμητικώτατη μνεῖα στὶς ἐργασίες του Στεφάνου.

Συνέπεια ὅλων αὐτῶν ἦταν ὁ Στέφανος νὰ εἶναι μέλος ὅλων σχεδόν τῶν μαθηματικῶν καὶ ἄλλων σχετικῶν πρὸς αὐτὰ ἐπιστημονικῶν ἐταιρειῶν τῆς Ἑυρώπης καὶ Ἀμερικῆς, ἐπίσης καὶ ἐνός Ἰνστιτούτου στὴν Κοϊμπρα, πόλη τῆς Πορτογαλίας. Ἐξελέγη ἐπανεπιλεγόμενος μέλος τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς Διεθνoῦς Μαθηματικῆς Ἐταιρείας τοῦ Παλέρμο καὶ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς συντάξεως τοῦ περιοδικoῦ αὐτῆς τῆς ἐταιρείας, ἦταν μέλος τῆς μόνιμης διεθνoῦς ἐπιτροπείας τοῦ Repertoire Bibliographique des Sciences Mathématiques, μέλος τῆς ἐποπτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ περιοδικoῦ Enseignement Mathématique, μέλος τῆς μόνιμης ἐπιτροπῆς τῶν διεθνῶν συνεδρίων τῆς τεχνικῆς ἐκπαίδευσης καὶ μέλος τοῦ συμβουλίου τῆς Διεθνoῦς Ἐταιρείας γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἐμπορικῆς διδασκαλίας.

συνέχεια στὴν 5^η σελίδα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ & ΑΛΛΑ

Συνέχεια από την 3^η σελίδα

Με την διάλεξη ο κ. Ξανθοπουλίδης επεχείρησε από το περιεχόμενο πινάκων διασήμεων ζωγράφων να αντλήσει γνώσεις για την πρόοδο και την εξέλιξη της Ιατρικής επιστήμης καθώς και διάγνωση ασθενειών παρελθόντων αιώνων. Έτσι πληροφορηθήκαμε για μεταμοσχεύσεις, αφαιμάξεις και άλλους τρόπους εφαρμογής της ιατρικής πολλούς αιώνες πριν που πραγματικά μας εντυπωσίασε.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο σεβασμιότατος μητροπολίτης κ.κ.Παντελεήμων, πολλοί γιατροί και μέλη του συνδέσμου φίλων Καραθεοδωρή απολαμβάνοντας τον καφέ τους και την ομιλία σε ένα πολύ χαλαρό Κυριακάτικο πρωινό, δεδομένου ότι πριν και μετά την ομιλία ο πιανίστας μας έπαιξε πολύ ωραία κομμάτια διασήμεων μουσικών.

Διάχυτη υπήρξε η ικανοποίηση στους 170 περίπου θαμώνες της εκδήλωσης με κυρίαρχο στοιχείο εντυπωσιασμού η απλότητα, αμεσότητα και μεταδοτικότητα του ομιλητή.

ΤΟ ΘΕΩΡΗΜΑ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ ΝΑ ΜΠΕΙ ΣΤΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ο συνάδελφος και μέλος του συνδέσμου φίλων Καραθεοδωρή κ.Βασίλειος Γιαννογλούδης από τις Σέρρες πήρε μία ωραία πρωτοβουλία να στείλει έγγραφη πρόταση στο Π.Ι. και ΥΠΕΠΘ για την αξιοποίηση του θεωρήματος του Καραθεοδωρή στο σχολικό εγχειρίδιο των Μαθηματικών Κατεύθυνσης Β' Λυκείου. Ευτυχώς είχαμε και απάντηση την οποία δημοσιεύουμε αυτούσια.

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε έγγραφο

Απαντώντας στο με αριθμ. πρωτ. Φ.20/470/26-01-2010 έγγραφό σας που αφορά σε πρόταση του κ. Βασιλείου Γιαννογλούδη, εκπαιδευτικού κλάδου ΠΕ03, του 4^{ου} ΓΕ.Λ. Σερρών για την ύλη των Μαθηματικών της Β' Λυκείου, σας γνωρίζουμε τη με αρ. πρωτ. 420/09-12-2010 απάντηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου η οποία έχει ως εξής:

«...η πρόταση είναι πολύ ενδιαφέρουσα, δεν μπορεί όμως να υλοποιηθεί με βάση το ισχύον Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών των Μαθηματικών Κατεύθυνσης της Β' τάξης του Λυκείου. Όταν καθοριστεί νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών για τα Μαθηματικά του Λυκείου, στο οποίο και θα στηριχθεί η συγγραφή των νέων βιβλίων Μαθηματικών, η πρότασή του θα εξετασθεί με βάση τα τότε δεδομένα.»

Ευχαριστούμε τον συνάδελφο και τον συγχαίρουμε για την όμορφη αυτή πρωτοβουλία.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

Συνέχεια από την 1^η σελίδα

Νέος υποψήφιος πρώτος με 180.524 ψηφία

N. Λυγερός, O. Rozier

Στο πλαίσιο του νέου ερευνητικού προγράμματος που ξεκινήσαμε, ανακαλύψαμε έναν αριθμό που πέρασε όλα τα τεστ πριν την ολοκληρωτική πιστοποίηση, ο οποίος έχει 180.524 ψηφία. Η μαθηματική του μορφή είναι του τύπου $\tau(643^{11690-1})$. Έχει κατασκευαστεί με τη μεθοδολογία LR, δηλαδή με τη χρήση των πρώτων αριθμών 643 και 11690 στους οποίους εφαρμόζεται η συνάρτηση του Ramanujan. Σε μέγεθος αυτός ο υποψήφιος πρώτος αριθμός ανήκει στους υπέρ γιγαντιαίους, αφού έχει περισσότερα από 100.000 ψηφία. Για το πρόγραμμα LR αντιπροσωπεύει τον έκτο μεγαλύτερο υποψήφιο που έχουμε ανακαλύψει από την αρχή της διανομής των υπολογισμών στην ομάδα μας.

Νέος υποψήφιος πρώτος με 282.048 ψηφία

N. Λυγερός, O. Rozier

Στο πλαίσιο του νέου ερευνητικού προγράμματος που ξεκινήσαμε, ανακαλύψαμε έναν αριθμό που πέρασε όλα τα τεστ πριν την ολοκληρωτική πιστοποίηση, ο οποίος έχει 282.048 ψηφία. Η μαθηματική του μορφή είναι του τύπου $\tau(509^{18947-1})$. Έχει κατασκευαστεί με τη μεθοδολογία LR, δηλαδή με τη χρήση των πρώτων αριθμών 509 και 18947 στους οποίους εφαρμόζεται η συνάρτηση του Ramanujan. Σε μέγεθος αυτός ο υποψήφιος πρώτος αριθμός ανήκει στους υπέρ γιγαντιαίους, αφού έχει περισσότερα από 100.000 ψηφία. Για το πρόγραμμα LR αντιπροσωπεύει τον πρώτο μεγαλύτερο υποψήφιο που έχουμε ανακαλύψει από την αρχή της διανομής των υπολογισμών στην ομάδα μας.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ

ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

συνέχεια από την 3^η σελίδα

Β. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ο Κυπάρισσος Στέφανος ήταν άνθρωπος διορατικότατος και ευρείας αντιλήψεως. Δεν προσπαθούσε μόνο να βρίσκει αρμονικές σχέσεις μεταξύ των διαφόρων αντικειμένων της μαθηματικής επιστήμης, αλλά ήθελε με την ανάπτυξη της βιοτεχνίας, η οποία αποτελούσε τον προθάλαμο της βιομηχανίας και επίσης με την ανάπτυξη των εμπορικών επιστημών και της συζεύξεως των δύο αυτών οικονομικών παραγόντων της χώρας να πετύχει την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας

και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου των εργαζόμενων ανθρώπων και των ελλήνων γενικότερα. Και το μέλλον δικαίωσε απόλυτα τον Στέφανο για τις πρακτικές του αυτές αντιλήψεις.

Το 1892 ο Στέφανος ίδρυσε την Ελληνική Βιοτεχνική Εταιρεία, η οποία απέβλεπε στη μόρφωση των βιοτεχνών και την ανάπτυξη σ' αυτούς του αισθήματος της καλλιτεχνίας, απέβλεπε δηλαδή στην ανάπτυξη της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, καθώς επίσης και στην προβολή των έργων της βιοτεχνίας στα ευρέα στρώματα του λαού.

Για την πραγματοποίηση του παραπάνω σκοπού, οργάνωσε δίωρα καθημερινά απογευματινά μαθήματα, τα οποία δίδασκαν οι καλύτεροι τεχνικοί και επιστήμονες της εποχής εκείνης.

Με την Βιοτεχνική Εταιρεία ήθελε να τονώσει την εργατικότητα και να αναδείξει όσο το δυνατόν περισσότερο, την εφευρετικότητα και την καλαισθησία των ελλήνων τεχνιτών. Για την επιτυχία του δεύτερου σκοπού, δηλαδή την προβολή των έργων της βιοτεχνίας οργάνωσε η εταιρεία, με προτροπή του, εκθέσεις στο Ζάππειο και αλλού.

Οργάνωσε επίσης ο Στέφανος και πολλές ανθοκομικές εκθέσεις, οι οποίες συνετέλεσαν στην ανάπτυξη της ανθοκομίας και της κηπευτικής. Προέτρεπε δε τους νεαρούς μαθητές των Γυμνασίων, τους οποίους γνώριζε, να ασχοληθούν με σπουδές σχετικές με τη γλωσσίδα της πατρίδας τους.

Το 1899 οργάνωσε την κτηνοτροφική έκθεση του Άργους. Ήταν από τους ιδρυτές της Γεωργικής Εταιρείας και της Φιλοδασικής Ένωσης.

Βλέποντας, ο Στέφανος ότι μόνο το εμπορικό δαιμόνιο του έλληνα δεν ήταν αρκετό για να υπάρξει ανταγωνισμός μεταξύ του εμπορίου της Ελλάδας και του εμπορίου των άλλων λαών, βασιζόμενος και σε επιστημονικές βάσεις, αποφάσισε να ιδρύσει το 1901 την πρώτη Εμπορική Σχολή, της οποίας ανέλαβε τη διεύθυνση. Η σχολή αυτή λειτούργησε για δύο χρόνια, χωρίς σχετικά νομοθετικά διατάγματα και χωρίς αμοιβή στο προσωπικό της. Η αναγνώριση της Σχολής από το κράτος έγινε στις 11 Σεπτεμβρίου 1903, οπότε και δημοσιεύτηκε το Β. Διάταγμα «Περί έκτελέσεως του ψηφισθέντος περί Έμπορικῶν Σχολῶν [B]ΙΑ' Νόμου». Στη συνέχεια ιδρύθηκε και η Εμπορική Σχολή Πατρών, την οποία οργάνωσε επίσης ο Στέφανος.

Το σχολικό έτος 1905 – 1906 αποχώρησε από τη διεύθυνση της Εμπορικής Σχολής, αφού έθεσε τις βάσεις λειτουργίας της.

Με το διάταγμα της 16^{ης} Σεπτεμβρίου 1908 ορίζεται ο Κ. Στέφανος μέλος της γνωμοδοτικής επιτροπής για το διορισμό του προσωπικού της Εμπορικής Σχολής Τσαγκαράδας. Όταν το 1907 ο Στέφανος ήταν μέλος της κατά τον Νόμον 'ΓΣΑ': «Περί διδακτικῶν βιβλίων» επιτροπεία για τη σύνταξη αναλυτικού προγράμματος, βάσει του οποίου θα γράφονταν διδακτικά βιβλία της Μέσης Εκπαίδευσης, βρήκε την ευκαιρία και κατήρτησε και το Αναλυτικό Πρόγραμμα των Εμπορικών Σχολών, το οποίο διατηρήθηκε μέχρι το 1922.

Από το 1901 ο αείμνηστος Στέφανος με μελέτη του δημοσιευμένη στην Επετηρίδα του Ελληνικού Διδακτικού Συλλόγου, πρότεινε την ίδρυση Ανωτάτης Εμπορικής Σχολής και προσδιόρισε το σκοπό της ως εξής: «Τοιαύτη Ανωτάτη Έμπορική Σχολή δέον νά ιδρυθῆ ἀναποφεύκτως καί ὡς τάχιστα ὑπό τῆς Κυβερνήσεως ἐν Ἀθήναις πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς προπαρασκευῆς ἀνωτέρων ἐμπορικῶν ὑπαλλήλων, λειτουργῶν τοῦ οικονομικοῦ καί προξενικοῦ κλάδου, διδασκάλων τῶν γλωσσῶν καί τῶν ἐμπορικῶν μαθημάτων...».

Η Ανωτάτη Εμπορική Σχολή όμως ιδρύθηκε πολύ αργότερα. Ο Στέφανος δεν αρκέστηκε μόνο στην ίδρυση λίγων Εμπορικών Σχολών, σε προτάσεις για την ίδρυση Ανωτάτης Εμπορικής Σχολής και στη

σύνταξη αναλυτικῶν τῶν προγραμμάτων ἀλλὰ ἐνήργησε μαζί με τὴν Κυβέρνηση καὶ στάλθηκαν ὡς ὑπότροφοι στὸ ἐξωτερικὸ Ἑλληνες πτυχιούχοι, γιὰ νὰ σπουδάσουν τὶς ἐμπορικὲς ἐπιστῆμες καὶ νὰ ἀποτελέσουν τὶς ἀπαραίτητες διδακτικὲς δυνάμεις τῶν ἐδικῶν αὐτῶν σχολείων.

Γ. Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ο Κ. Στέφανος δεν εργάστηκε μόνο για την ανάπτυξη της τεχνικής – επαγγελματικής και εμπορικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, αλλά ενδιαφέρθηκε και για τη θέση του εκπαιδευτικού στην κοινωνία και κυρίως του εκπαιδευτικού της Μέσης Εκπαίδευσης, διότι πίστευε ότι γνήσια και αποδοτική εκπαίδευση χωρίς την ψυχή του εκπαιδευτικού δοσμένη ολόκληρη στο έργο του δεν δύναται να υπάρξει. Γι' αυτό όταν ο εκπαιδευτικός κόσμος της Μ. Εκπαίδευσης αποφάσισε το 1901 την αναδιοργάνωση του Ελληνικού Διδακτικού Συλλόγου και κάλεσε τον Κ. Στέφανο να αναλάβει την Προεδρία του Συλλόγου, αυτός δεν αρνήθηκε την πρόσκληση.

Όταν δε στις 22 Ιουλίου 1901 έγινε η πρώτη γενική συνέλευση του Συλλόγου, ο Κ. Στέφανος ως Πρόεδρός του με συντομία και σε γενικές γραμμές εξέθεσε τους σκοπούς του Συλλόγου και προσδιόρισε τους στόχους του, προς τους οποίους έπρεπε να κατευθύνονται οι ενέργειές του καθώς επίσης και τον τρόπο με τον οποίο θα επεδίωκε την πραγματοποίησή τους. Πιο συγκεκριμένα έλεγε ο Στέφανος στην ομιλία του εκείνη:

«Ἐν τῶν πρωτίστων ἔργων τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἔσται ἡ ἐπιδίωξις τῆς ὡς ἐνεστὶν ἐπιμελεστέρας ἐκπληρώσεως τῶν ἡμετέρων καθηκόντων ὡς διδασκόντων. Καὶ δὲν ὀμιλῶ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀπλῶς περὶ τυπικῆς ἐκτελέσεως τυπικῶν ὑποχρεώσεων. Ὅμιλῶ περὶ τῆς μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐπιδιώξεως τῆς τελείας μορφώσεως τῆς νέας ἑλληνικῆς γενεᾶς, περὶ τῆς μετὰ πόνου καὶ ἀφοσιώσεως καλλιέργειας τῶν πολιτικῶν φυτωρίων, ἐξ' ὧν θὰ προέλθωσι σεμνοὶ τῆς θρησκείας λειτουργοί, ὑπέροχοι τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ καλοῦ μῦσται, ἀκάματοι καὶ φιλοπρόοδοι τῶν πρακτικῶν ἐπαγγελμάτων ἐργάται, κρατεροὶ τῶν ἐθνικῶν δικαίων πρόμαχοι.

Οὐδαμῶς παραδέχομαι ὅτι ἐξηράνθησαν αἱ ἡμέτεροι καρδίαι ὅτι ἐξέλιπον ἐν ἡμῖν τὰ κίνητρα τὰ εὐγενῆ. Βέβαιον ἀπεναντίας εἶναι ὅτι ὁ ἡμέτερος κλάδος περικλείει καὶ νῦν, ὅπως καὶ ἐπὶ παλαιότερων ἡμερῶν, ὅπως καὶ κατὰ τὸν ἐκπνεύσαντα αἰῶνα, πλεῖστα ἄριστα καὶ εὐγενέστατα στοιχεῖα. Τῶν ἀγαθῶν τούτων καὶ προοδευτικῶν στοιχείων τὴν εἰς ἄρμονικόν ὄλον σύμπηξιν σκοπεῖ πρό παντός ὁ ἡμέτερος Σύλλογος καὶ ὅπουδῆποτε τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπάρχει ἐπὶ μέρος ζῆλος καὶ ἐπὶ μέρος ἀγάπη ὑπὲρ τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῶν ἔργου παρά τοῖς λειτουργοῖς τῆς ἐκπαίδευσως, ἃς ἀναπτρωθῆ. Καὶ ἃς ἐνωθῆ σύμπασι ὁ ζῆλος καὶ σύμπασι ἡ ἀγάπη εἰς ἓνα κοινόν, εἰς ἓνα γενικόν ἐνθουσιασμόν. Καὶ μηδεὶς ἃς μείνη διδάσκαλος ἢ καθηγητῆς, ἀμέτοχος τῆς ἐνώσεως ταύτης, ἀλλ' ἃς προσέλθωσι πάντες ὑπὸ μίαν σημαίαν καὶ ὑπὸ ἓν σύνθημα, **ὅπως ἐργασθῶμεν μετὰ πίστεως ὑπὲρ τῶν ὑψηλῶν τοῦ ἔθνους ἰδανικῶν**». Καὶ συνεχίζει, καθορίζοντας τοὺς στόχους τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Συλλόγου: «Ἐν ὅμως τῶν καθηκόντων τοῦ Ἑλληνικοῦ Διδακτικοῦ Συλλόγου εἶναι καὶ **ἡ ἐπιδίωξις τῶν δικαίων τῶν διδασκόντων, ἡ βαθμιαία ἄρσις τῶν δυσμενῶν συνθηκῶν τῶν κωλουσῶν, παρά τὰς ἡμετέρας προσπαθείας τὴν προσήκουσαν ἀνάπτυξιν τῆς παρ' ἡμῖν ἐκπαίδευσως**. Ἰδοὺ ἡ δευτέρα σειρά τῶν καθηκόντων τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου.

Ἡ ἐπιδίωξις αὕτη τῶν ἡμετέρων δικαίων θὰ γίνη μετ' ἡρεμίας ἀλλὰ καὶ μετ' εὐσταθείας. Ἐν ταῖς προσπαθείαις ἡμῶν ταύταις οὐδέποτε θὰ σκεφθῶμεν νὰ ὑπερβῶμεν τὰ ταχθέντα ἡμῖν ὄρια ὑπὸ τῶν νόμων ἢ ὑπὸ τοῦ ὀφειλομένου πρὸς τὰς ἀρχὰς σεβασμοῦ».

Τὴ γραμμὴ που χάραξε σ' αὐτὴν τὴν ομιλία τήρησε πιστὰ ὁ Στέφανος καὶ τὸ Δ. Σ. τοῦ Συλλόγου.

Μέχρι τὴν ἐποχὴ ἐκείνη οἱ εκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ δὲν ἦταν μόνιμοι ὑπάλληλοι τοῦ κράτους καὶ ἐξαιτίας αὐτοῦ ἦταν ἔρμια τῶν ἐκάστοτε ἰσχυρῶν, μετατιθέμενοι καὶ ἀπολυόμενοι κατὰ τὴ βούληση τῶν διαφόρων πολιτικῶν καὶ ἰσχυρῶν δυνάμεων, μὴ μπορώντας κυρίως λόγω τῆς ἐλλείψεως ἀσφάλειας νὰ ἀποδώσουν στὸ ἔργο τους.

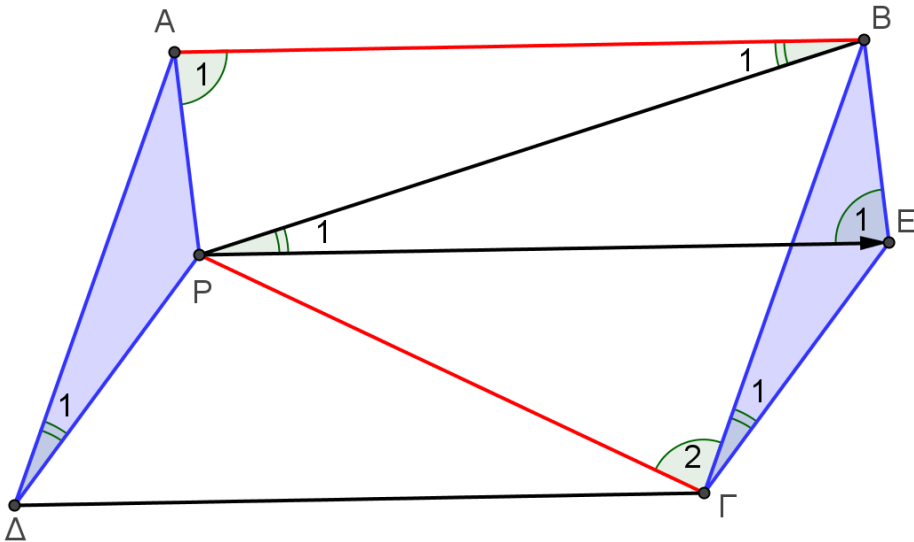
Ἐπιθυμώντας νὰ θεραπεύσει τὴν κατάστασι αὕτη ὁ Στέφανος ἔθεσε ὡς πρῶτο σκοπὸ τοῦ Συλλόγου τὴ μόνιμοποίησι τῶν λειτουργῶν τῆς Παιδείας, τὸ θεσμὸ τῶν μόνιμων Ἐπιθεωρητῶν καὶ τοῦ Εποπτικοῦ Συμβουλίου καὶ υπέβαλλε σχετικὸ ὑπόμνημα πρὸς τὴν Κυβέρνησι με τὴν εὐχὴ νὰ μελετηθῆ εὐμενῶς τὸ σωτήριον, ὅπως τὸ χαρακτήρησε αὐτὸ μέτρο.

συνέχεια στὴν 6^η σελίδα

ΑΣΚΗΣΗ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ

Λύση άσκησης προηγούμενου τεύχους

Έστω P σημείο στο εσωτερικό ενός παραλληλογράμμου ABΓΔ τέτοιο, ώστε $\hat{A}BP = \hat{A}DP$. Να αποδείξετε ότι $\hat{P}AB = \hat{P}GB$.

Λύση

Φέρω $PE \parallel AB$

ABEP, ΔPEΓ και ABΓΔ είναι παραλληλόγραμμα.

Τα τρίγωνα ΑΔΡ και ΒΓΕ είναι ίσα (Π-Π-Π)

$$\hat{A}_1 = \hat{B}_1 \quad [\text{Υπόθεση}]$$

$$\hat{A}_1 = \hat{G}_1 \quad [\text{Από τα ίσα τρίγωνα}]$$

$$\hat{B}_1 = \hat{P}_1 \quad [\text{εντός εναλλάξ}]$$

Επομένως $\hat{G}_1 = \hat{P}_1$. Άρα το τετράπλευρο ΡΒΕΓ είναι εγγράψιμο.

$$\hat{G}_2 = \hat{E}_1 \quad [\text{στο εγγράψιμο ΡΒΕΓ}]$$

$$\hat{E}_1 = \hat{A}_1 \quad [\text{Απέναντι γωνίες παραλληλογράμμου}]$$

$$\text{Άρα } \hat{A}_1 = \hat{G}_2$$

Ευχαριστούμε τον συνάδελφο και φίλο κ. Ραχμανίδη για την όμορφη λύση της άσκησης Γεωμετρίας.

Προτεινόμενη άσκηση

Έστω ABΓΔ τετράπλευρο με $\hat{A}B = 60^\circ$, $\hat{A}B\Gamma = 90^\circ$ και $\hat{B}\Gamma\Delta = 120^\circ$. Οι διαγώνιοι ΑΓ, ΒΔ τέμνονται στο σημείο Μ και $BM = a$, $M\Delta = 2a$. Ονομάζουμε Ο το μέσον της πλευράς ΑΓ και φέρνουμε την $OH \perp BD$, $H \in BD$ και $MN \perp OB$, $N \in OB$. Να αποδείξετε ότι:

$$\text{i) } HM = MN = \frac{a}{2}, \quad \text{ii) } \Delta D = \Delta \Gamma \quad \text{και} \quad \text{iii) } E_{(AB\Gamma\Delta)} = \frac{9a^2}{2}.$$

ΧΙΟΥΜΟΡ

Ο κ. Σαράντος Καργάκος μου μετέφερε μία ιστορία για τον Καραθεοδωρή δημοσιευμένη σε τεύχος εφημερίδας του 1949.

Ο Καραθεοδωρή σε μία διάλεξη λέει στους νεαρούς ακροατές του «θα σας αποδείξω ότι είστε πολύ έξυπνοι. Λοιπόν ακούστε θα σας κάνω δύο ερωτήσεις αν απαντήσετε στην πρώτη ερώτηση δεν είστε υποχρεωμένοι να απαντήσετε την δεύτερη.

1^η Ερώτηση: Πόσες τρίχες έχουν τα μαλλιά μου;»

Σηκώνουν αρκετοί το χέρι και σηκώνει κάποιον να πει την απάντηση. Του λέει ο νεαρός 15.187. Οπότε ο Καραθεοδωρή τον ρωτά: Πως το βρήκες; Και ο νεαρός απαντά: Κύριε Καθηγητά είπατε πως αν απαντήσω την 1^η ερώτηση δεν είμαι υποχρεωμένος να απαντήσω τη δεύτερη. Εύγε! του λέει ο καθηγητής και συνεχίζει. Αργότερα σε μία συγκέντρωση γυναικών ο καθηγητής ανέφερε το περιστατικό για να δείξει πόσο έξυπνοι είναι οι σημερινοί νέοι. Στο τέλος τον ρωτάει μια γυναίκα: Εσείς πως μετρήσατε τις τρίχες των μαλλιών σας;

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

συνέχεια από την 5^η σελίδα

Παράλληλα το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου άρχισε την οργάνωση διαφωτιστικών διαλέξεων με ομιλητές διάφορους πολιτικούς και άλλους εξέχοντες άνδρες, για τη διαφώτιση της κοινής γνώμης. Επίσης κατάρτισε επιτροπή από πρώην υπουργούς της Παιδείας, καθηγητές του Πανεπιστημίου, Γυμνασιάρχες και Καθηγητές της Μέσης Εκπαίδευσης, η οποία επιμελήθηκε το έργο της σύνταξης ειδικού νομοσχεδίου, το οποίο υπεβλήθει στην Κυβέρνηση με την επανάληψη της ευχής, για να μεριμνήσει για τα προβλήματα των εκπαιδευτικών, τα οποία είναι προβλήματα της Παιδείας.

Χάρis στις προσπάθειες του Στέφανου, στις 17 Ιουλίου 1905 η εκφρασθείσα ευχή έγινε νόμος του Κράτους.

Λίγες μέρες αργότερα, ο τότε Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου Κωνσταντίνος Ζήσιος σε γενική συνέλευση του Συλλόγου έλεγε: «Η τιμή, ή αφαιρούμενη μέχρι τουδε άφ' ημών, άπεδόθη' ούδεις πλέον ύπ' αυθάδους άνδρός προπηλακισμός προς ήμās.

Παράλληλα με τις παραπάνω ενέργειες ο Διδασκαλικός Σύλλογος σε συνεργασία με την Φυσιοδιοική Εταιρεία, έθεσε από το 1902 το θέμα του διορισμού στα Γυμνάσια καθηγητών, των Φυσικών μαθημάτων, θέμα στο οποίο δόθηκε αργότερα ευνοϊκή λύση.

Επίσης το 1907 ετέθη στο Σύλλογο το θέμα της ίδρυσης Πρότυπου Σχολείου ή Διδασκαλείου της Μέσης Εκπαίδευσης στην Αθήνα, το οποίο έτυχε ευνοϊκής λύσης το 1910.

Για τα λαμπρά αυτά επιτεύγματα του Διδασκαλικού Συλλόγου, τα οποία φέρουν την προσωπική σφραγίδα του Προέδρου του, Κυπάρισσου Στέφανου, ο Κωνσταντίνος Μαλέζος στο επιστημονικό μνημόσυνο προς τιμήν του Κ. Στέφανου, έλεγε: «Εάν ποτέ οι λειτουργοί τής Μέσης Εκπαίδευσης, φόρον εύγνωμοσύνης άποτίοντες προς τούς εύεργετήσαντας και άνυψώσαντας τόν κλάδον αυτών, άνεγείρωσί που μαρμαρίνην στήλην, άναγράφουσαν τά όνόματα τών μεγάλων αυτών εύεργετών, έν τών πρώτων θά θέσωσι και τό του Κυπάρισσου Στεφάνου».

Από το 1901 έως το 1912 με την παρότρυνση και την καθοδήγηση του Στέφανου έγιναν στο Σύλλογο διαλέξεις και υποδειγματικές διδασκαλίες σε διάφορα μαθήματα. Από το 1905 έως το 1914 εκδόθηκε από το Σύλλογο Παιδαγωγικό Δελτίο υπό την εποπτεία τριμελούς επιτροπής, της οποίας μόνιμο μέλος ήταν ο Στέφανος.

Στο εν λόγω Δελτίο, ο Στέφανος δημοσίευσε εκτός της προμνημονευθείσης ομιλίας του και τα παρακάτω άρθρα: 1) Έθνικαί ύποχρεώσεις, 2) Η έμπορική εκπαίδευσης παρ' ήμίν, 3) Η μόρφωσις του Έλληνος τεχνίτου, 4) Τό έν Μιλάνω διεθνές συνέδριον έμπορικής εκπαίδευσης, έν έτει 1906, (σ' αυτό αντιπροσώπευσε την Ελλάδα ο Στέφανος) 5) Περί τής εξέλιξεως και τής σημασίας τών θετικών έπιστημών και 6) Περί τής προσηκούσης διαρρυθμίσεως τής παρ' ήμίν Μέσης Εκπαίδευσης και πολλά ακόμη άρθρα ανώνυμα.

Στις σχέσεις του με τους συνανθρώπους του ο Κυπάρισσος Στέφανος ήταν ευθύς και ειλικρινής. «Ηγνόνει τήν παράκλησιν, τήν κολακειάν και τήν συνθηκολόγησιν. Ηγάπα με τόν ίδικόν του τρόπον τούς ανθρώπους, και ήτο, διά τουτο, όσον όλίγοι τρυφερός. Ήτο άκαμπτος, ξένος προς τάς άμφιταλαντεύσεις τής σκοπιμότητος, άσχετος προς τάς περιέργους και άδικαολογήτους μεταστροφάς, έχώρει υπερήφανος, εύθυτενης τήν πνευματικήν λεωφόρον». (Από Δελτίο της Ε.Μ.Ε.)

Αυτός υπήρξε σε γενικές γραμμές ο Κυπάρισσος Στέφανος. Υπήρξε **αληθινός ηγέτης, εμπνευσμένος μαθηματικός και ενθουσιώδης δάσκαλος, θεμελιωτής της τεχνικής – επαγγελματικής και εμπορικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, πατέρας των εκπαιδευτικών λειτουργών μας, ιδίως αυτών της Μέσης Εκπαίδευσης.**

Ήξερε τη δυναμικότητα των Ελλήνων και ζητούσε να την διοχετεύσει ανάλογα των διαφερόντων εκάστου. Προσπαθούσε να καλλιεργήσει το έδαφος και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις μιας Ελλάδας ευημερούσης, διότι πίστευε ότι: «ή Έλλάς προώρισται νά ζήση και θά ζήση», γι' αυτό και επαναλάμβανε στις συνομιλίες του και έγραφε συχνά στα άρθρα του την παραπάνω αθάνατη φράση του Χαρίλαου Τρικούπη.

Αναδημοσίευση από το περιοδικό «Ευκλείδης», τεύχος 5 & 6, τόμος Δ', έτος 1971, γραφέν υπό γυμνασιάρχου κ. Μ. Κασιούρα και με δικές μας συμπληρώσεις.